

Institut Simona Wiesenthala ve Vídni

Jiří Holý

Do Vídně jsem se vypravil kvůli prezentaci své německé knihy, ale největší dojem ve mně zanechala návštěva Institutu Simona Wiesenthala. Na rozdíl od slavného Simon Wiesenthal Center v Los Angeles

(<http://www.wiesenthal.com/site/pp.asp?c=lsKWLbPJLnF&b=6212365>) vznikl vídeňský Wiener Wiesenthal Institut für Holocaust-Studien (<http://www.vwi.ac.at/>) nedávno, až po Wiesenthalově smrti (2005). Činnost zahájil v roce 2009. Je umístěn v centru na malinkém Desider-Friedmann-Platz v sousedství synagogy, Židovské náboženské obce a košer restaurace v Seitenstättengasse. Pro neználka jako jsem byl já nebylo snadné se tam dostat, i když jsem byl ohlášen a přišel v úředních hodinách knihovny (úterý 14–18, čtvrtek 12–16). Dům je totiž uzamčen, není na něm tabule ani zvonek s označením institutu, jen Israelitische Kultusgemeinde Wien. Později mi vysvětlili, že je to z bezpečnostních důvodů a že mě celou dobu, co jsem pobíhal v dešti kolem, sledovaly kamery...

V institutu se mě ujala paní dr. Jana Starek, která mi vysvětlila rozdíl mezi vídeňským Archivem Simona Wiesenthala (obsahuje jeho pozůstalost a soustřeďuje se na dokumentaci nacistických pachatelů) a jejich knihovnou soustředěnou k tematice holokaustu. Omlouvala se, že mají zatím jenom 5.000 svazků, ale jsou ještě ve stadiu budování. Zahrnula mě množstvím informací a kontaktů, které budu muset teprve postupně zpracovávat. Institut například od roku 2011 vydává časopis VW im Fokus, kde jsem našel rozhovor s naším kolegou Michalem Franklem z Židovského muzea. Institut zve významné zahraniční vědce, takže třeba 22. března přijede profesor Zygmunt Bauman z Británie. Pořádá konference a workshopy, nejbližší „Tagung“ je 15. a 16. června na téma Židé a antisemitismus na evropských univerzitách 1918 až 1939. Vypisuje stipendia pro postdokorandy. Spolupracuje s dalšími, podobně zaměřenými vídeňskými institucemi jako je např. Jüdisches Museum Wien (kde mají taky knihovnu), Dokumentationsarchiv des österreichischen Widerstandes čili DÖW (kde kromě odbojové literatury a exilové literatury mají i kolekci Judaica, 2.500

svazků). Celou činnost institutu řídí mezinárodní Steering Committee (mimo jiné Micha Brumlik z Frankfurtu, Dan Diner z Hebrejské univerzity v Jeruzalémě) a mezinárodní vědecká rada.

Literatura věnovaná šoa je samozřejmě jenom jedním z oborů, který je v knihovně zastoupen. Převažují historické a dokumentační studie. Ale i tak jsem měl možnost si prolistovat zajímavé tituly z našeho oboru. Matías Martínez (ed.): *Der Holocaust und die Künste. Medialität und Authentizität von Holocaust-Darstellungen in Literatur, Film, Video, Malerei, Denkmälern, Comic und Musik*. Aistesis Verlag, Bielefeld 2004 (okopíroval jsem studii H. Detering: "Stigma, Stimme, Schrift. Autorenschaft und Authentizität bei Ruth Klüger, Jakob Littner und Wolfgang Koeppen"). *Literatur und Holocaust. Edition Text + Kritik*, München 1999 (okopíroval jsem studii

St. Braese / H. Gehle: "Literaturwissenschaft und Literaturgeschichte nach dem Holocaust"). Armin Eidherr / Karl Müller (ed.): *Jiddische Kultur und Literatur aus Österreich* (tím je míněn prostor starého mocnářství, takže jsou tam studie o divadle v jidiš v Krakově, St. Zweigovi a východožidovské kultuře, Kafkovi a jeho zájmu o divadlo v jidiš aj.), Klagenfurt 2003. Philipp Theisohn: *Die Urbarkeit der Zeichen. Sionismus und Literatur - eine andere Poetik der Moderne*. Metzler, Stuttgart 2005 (Herzl, Kafka, Buber, Levinas aj.).

Paní Starek mě upozornila na rakouský židovský internetový časopis David, kde jsou odkazy k důležitým institucím, univerzitám apod. v Rakousku i v zahraničí: <http://www.david.juden.at/links.htm> A upozornila mě na rozsáhlou bibliografii bohemistických judaic 19. a 20. století, kterou vypracoval dr. Robert Luft z mnichovského Collegium Carolinum: <http://www.collegium-carolinum.de/bibliothek/arbeitsbibliographien/juedische-geschichte.html>